

Naročnina mesečno
25 Din, za izo-
zemstvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
izozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva b. telefon 2992

Kriza in kapitalizem

Prisostvujemo zelo zanimivemu idejnemu procesu, ki kaže na veliko spremembo v sodobnem ljudskem mišljenju. Mislimo na čisto spremenjeno stališče, ki so ga še pred nekaj leti zavzemali ljudje napram bogastvu in ki ga zavzemajo danes. Dokler je kapitalistični sistem s svojimi najrazvostnejšimi možnostmi velikega obogatitja procvital, toliko časa je imel brez števila prijateljev, občudovalcev in zagovornikov. Vse mu je bilo slavo. Literati so ga proslavljali. Politiki so se borili za njegovo naklonjenost. Znanstveniki so pripravljali dokaze za njegovo gospodarsko in socialno popolnost, pravstveno upravičenost ter neomadeževanost. Živeti v tem sistemu je bil užitek, bilo je prijetno se solnčiti v njegovi naklonjenosti in profitirati od njegovega radodarnega blagoslova.

Prišla pa je kriza in za čuda razredčila oboževalce kapitala. Naenkrat je nastopila v mišljenju čisto druga moda. Kar čez noč je postalo moderno, da vsakdo, ki hoče v nastopu in v literaturi le majkeno pomeniti, najprej zada za uvod v svojo kariero krepko breco kapitalističnemu redu, ki da je do kraja — propal in sploh nemoralen. Celo politiki — vsaj teoretično — niso več njegovi zagovorniki. Njegovo obrambo prepuščajo onim, ki imajo od kapitala direktno užitek.

Resnično velika sprememba v ljudskem mišljenju! Bogastvo je imelo nekdanje nešteto občudovalcev; sloves premoženja je imejitelju avtomatično potiskal v roke mandat za najvišja mesta. In danes? Posedati večje imetje je maledane nekakšna oteževalna okoliščina v moralnem zadržanju, skoraj, da pomenja madež na značaju. To silno spremembo v nazorih je čas prinesel. Ljudje se doživljajo poplavo vojnih dobičkarjev, poznali so nemaniče, ki jih je obogatila inflacija, so v tesnih zvezah z enim in drugim, ki je prišel do premoženja le zato, ker so ga prijatelji v srečnih dneh pritegnili v gotov trust ali družbo. Le tisti so redko šteti, ki bi z lastnimi rokami prišli do večjega imetja. Potem časopisi kar naprej poročajo o raznih umazanih aferah, denarnih spekulacijah, o podkupovanju, korupciji, poneverbah, pa zopet o milijonskih dobičkih gotovih družb. Časopisi osvetlujejo ozadje najrazvostnejših afer, na katerih so ljudje silno zainteresirani, pri katerih se skoraj vedno izkaže, da je denar igral umazano vlogo. Pojem kapitala je naenkrat postal v ljudski zavesti čudno zvezan s pojmom razvada, verižništva, nepoštenja in podkupovanja. V resnici v sodobnem gospodarstvu ni več mnogo morale. Vse to spravlja denarne ljudi v slabo luč, osumljeni so celo oni, ki so pošteni. Pod dojmom javnega mnenja celo poštenjaki z nekakšno slabo vestjo uživajo svoje imetje.

Vse to je posledica krize, ki je diskreditirala kapitalistični sistem in ga proglasila za bankrotnega. Kapitalizem se seveda v svojo usodo nikakor neče vdati in mu ne pride na mar, da bi iz idejnega bankrota izvajal praktične posledice. Tako n. pr. vztraja pri visokih cenah, čeprav se zaveda, da diktatura v cenah krizo samo postruje. Vztraja na organizaciji kartelov, dasi je očitno, da tak sistem ovira blagovno cirkulacijo. Njegova moč je še vedno silno velika. Uspejo mu je, da je dvignil zaščitne carine po vseh državah, izvedel je skoraj popolno zaporo vseh državnih meja, poslabšal in prekalil je obstoječe trgovinske pogodbe. Kajti čim bolj se mu posreči izločiti inozemski dovoz blaga, tem bolj neomejeno obvladuje lastni domači trg, in tem bolj brezobzirno mu je prebivalstvo izročeno v eksploatacijo na milost in nemilost. Trusti in karteli so moderni roparski vitezi. Povsod na svetu se je tej mednarodni financi posrečilo, prepričati državne organe, da le pod varstvom visokih zaščitnih carin more uspevati domača proizvodnja. In malokdo opazi, da se baš s takimi dokazi izreka uničujoče spričevalo lastni industriji. Za močno zaprtimi carinskimi mejami uživa avtarkijo in dela, kar hoče. Potem se ponavlja veliki svet v malem. V zaprtim ribniku imajo manjše ribe le ta pomen, da so hrana velikim ščukam. Isti proces se odigrava v gospodarstvu, kar je v veliko škodo resničnemu narodnemu blagostanju.

V bistvu kapitala leži, da riziku dobička soji nasproti riziko izgube. Moderni kapitalizem pa te dvojnosti kapitala neče priznati. Dokler so bili zlati časi in je delal velike dobičke, se ni veliko zmenil za državo in se je znal spretno izmikati socialnim dajstvom. Ko pa so prišla suha leta, pa opazujemo, kako kapital riziko izgube prepušča — državi. Tako postopa predvsem veliki kapital. Mali kapital skuša izgubo neposredno prevesti na nastavljenice, upnike in konsumente. Veliki kapital pa, ki v dobi plodonosnega cvetja ni hotel nič slišati o vmešavanju družbe, oziroma države v njegovo poslovanje, sedaj, ko je prosperiteta manjša, neprestano kliče državo na pomoč. Dohodki so se znižali ali celo čisto izostali. Sedaj pa naj država s svojimi financami reši, kar se rešiti da. Takšnega boga kapitala pred odgovornostjo, kakor ga je pokazala obstoječa kriza, še zlepa ni doživela zgodovina. Nad vse poučen je pogled samo v Nemčijo. Stotisoče in milijarde mark je izdala država samo v enem letu za sanacijo raznih bank in podjetij, da jih reši poma. Bilo je potreba današnje krize, da je ljudstvo spoznalo to dvojno lice kapitalizma.

Unija Podonavja odvisna od razjasnitve političnih problemov

London, 15. marca. Kar se tiče načrta g. Tardieuja glede gospodarske rekonstrukcije Podonavja, bazirane na carinskih dogovorih med Avstrijo, Ogrsko in državami male antante, se zdi, kakor da francoski uradni krogi smatrajo, da sta Italija in Anglija na ta načrt že pristali. To pa ni povsem točno, čeprav ni dvoma, da so se izglede za gospodarsko unijo srednje Evrope v zadnjih dneh zelo izboljšali.

Ne gre za stare projekte

V svojih glavnih potezah ugotavlja francoska spomenica, katera je bila te dni v Ženevi izročena britanski, nemški in italijanski delegaciji, da kritičen položaj v Avstriji in Ogrski traja dalje kot posledica splošne depresije v Evropi. Ker pa je to naravno v zvezi z gospodarskimi problemi, ki obstojajo med vsemi državami Podonavja sploh, zato se sama po sebi vsiljuje misel unije med vsemi temi državami na bazi preferencialnega sistema, kar bi gotovo poživilo njihove trgovske in industrijske zveze. Pri tem nikakor ne gre za obnovo tolikokrat propagirane carinske zveze med državami bivše Avstro-Ogrske, še manj pa za kakšen političen načrt, ampak izključno za ekonomsko restavracijo srednje Evrope s pomočjo ostalih velelil.

Pomisliki Velike Britanije

Kar se tiče britanskih politikov, pravijo v Londonu, da Tardieujev načrt sicer ni nov in da je presenetljivo podoben svoječasnemu angleškemu načrtu ekonomske unije vse Evrope. Največ je na Tardieujevem načrtu vredna ugotovitev, da ne gre za politični namen izolacije Nemčije in zaradi tega v Londonu pozdravljajo z veseljem, da je francoska vlada svoj načrt sporočila tudi Berlinu. Če se pa iz abstraktnega polja vrnemo na konkretna tla, predvideva francoski načrt carinski dogovor med podonavskimi državami, čeprav ne v obliki, kakor je bila zamišljena pred leti, ampak na podlagi prednostnih carin. Toda, če bi imeli od takega dogovora dobiček Francija in Nemčija, pa bi bila britanska trgovina močno oškodovana. Anglija bi morala plačati stroške za sporazum, od katerega bi v glavnem imeli dobiček samo francoski, nemški in češkoslovaški industrijalci. Izguba za Anglijo bi bila v tem slučaju večja nego v slučaju, če bi se bil uresničil pred leti zamišljeni francoski načrt carinske unije med državami, ki so pripadale bivši avstro-ogrski monarhiji, ker bi bila od tistega načrta sicer izključena Nemčija, pač pa bi bila Velika Britanija uživala dalje privilegij klavzule o najbolj favorizirani nacija. Iz tega se razvidi, da je še prezgodaj govoriti o pristanku Anglije na novi francoski načrt o gospodarski uniji Podonavja. Pomisleki Velike Britanije so isti kakor pred leti, ko je šlo za Briandov načrt ekonomske unije Evrope, oziroma za panevropsko utopijo.

Posvetovala se bo vsa Evropa

Po informacijah iz Pariza je ministriki predsednik Tardieu baje sklenil, da umakne svoj predlog, naj bi se sklicala gospodarska konferenca samo med petimi podonavskimi državami. Po konferenci z angleškimi zunanjim ministrom Simonom je namreč Tardieu pristal na stališče Italije in Nemčije, da naj se skliče konferenca petih podonavskih držav skupaj z zasopniki Italije, Francije, Anglije in Nemčije. Ta konferenca naj bi konkretno načrtala oblike gospodarskih sporazumov med vsemi temi državami na podlagi carinskega preferenciala in kontingenta uvoza, oziroma izvoza. V Ženevi pa se bodo vršile v to svrhu predkonference, na katere bo Nemčija poslala posebno delegacijo gospodarstvenikov. Tardieu je svoje prvotno stališče spremenil, kakor pravijo, tudi pod vplivom bivšega avstrijskega ministra za finance, ki je imel v Parizu razum pogajanj s predstavniki inozemskih upnikov avstrijske Creditanstalt tudi konverzacije političnega značaja z vodilnimi politiki Francije.

Najvažnejše: sporazum med Francijo in Italijo

V splošnem se more reči, da se nujna potreba gospodarske unije srednjeevropskih držav čedalje bolj uvideva. Toda razum nekaterih gospodarskih težav stoji uresnitvenju Tardieujevega načrta nasproti tudi nekatere politične težave. Če bi šlo zgolj za sporazum med petimi državami Podonavja na podlagi preferenciala, bi se ta stvar lahko hitro uresničila. Mogoče bi Britanija celo pristala na to,

Opozorimo h koncu še na tretjo okolnost. Kapitalizem noče z lepa zapustiti svoje prevladujoče pozicije. Ako odpovedo vsa sredstva, je pripravljen poseči tudi po najstrašnejšem. Veliko je znakov, da bi se hotel rešiti magari z novo svetovno vojno. Sodobno gospodarstvo je v resnici takega značaja, da nas vsak čas lahko pahne v novo vojno katastrofo. V ljudeh in med narodi je polno vojne psihoze, ki jo razni temni elementi, ki že v naprej špekulirajo na dobiček, spretno netijo in izrabljajo. Imamo že celo literaturo, ki v podrobnosti popisuje bodočo krvavo dramo človeštva. Velik del te literature gre na rovaš gotovih industrijskih panog, ki gredo za tem, da bi se človeštvo a prtori

da se odpove ugodnostim najbolj favorizirane nacije, toda to je že vprašanje, ki v zvezi z mnogimi drugimi vnaša v Tardieujev projekt političen moment. Zato se v Londonu nihče ne čudi temu, da sta Tardieu in Simon, ko sta te dni v Parizu razpravljala o podonavski gospodarski federaciji, govorila tudi o razorožitveni konferenci in o spo-

„Times“ o potrebi prijateljskih odnošajev

London, 15. marca »Times« prinaša v telegramu iz Rima sledečo vest, ki se smatra tukaj za važno posebno z ozirom na predstojajoče razgovore o gospodarski uniji srednje Evrope. Ta informacija se glasi:

»Izmed vseh gospodarskih pogajanj, ki se zdaj vršijo v Italiji, so razgovori, ki se vršijo v Rimu med italijansko in jugoslovansko delegacijo, najbolj važni. S stališča konsolidacije Evrope gleda namreč Anglija ravno na ta pogajanja z veliko pozornostjo in optimističnimi nadami. Pred letom je bilo precej šuma zaradi odpovedi trgovskega in morjeplovnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo iz l. 1924. Toda kljub temu dogodku je Italija ostala najboljši klient Jugoslavije. Nova pogajanja se sučejo v bistvu okoli revizije carinskih tarif, ki sta jih uveljavili obdede državi z ozirom na različne kategorije blaga, vse ostale določbe nove pogodbe pa se bistveno krijejo s starim sporazumom iz l. 1924.«

Koliko je to važno s stališča konsolidacije gospodarskega življenja srednje Evrope, je na prvi mah razvidno. Še večji pa je pomen teh pogajanj s širšega stališča in zaradi tega je posebno pomembno, da je posebno Francija, ki je zaveznica Jugoslavije, poročila o ugodnem začetku teh pogajanj sprejela z velikim zadovoljstvom. Enako pa je tudi italijanska javnost z velikimi simpatijami sprejela nedavno izjavo g. Tardieuja v francoskem parlamentu, ker predvideva izboljšanje in poglobitev prijateljskih odnošajev med Francijo in Italijo. Vse te stvari so med seboj v tesni zvezi in tvorijo kompleks gospodarskih in političnih vprašanj, od kojih ugodne rešitve je odvisna regeneracija Evrope.

Podobno piše tudi »Daily Mail«, ki dostavlja: »Mogoče je bil, kar se tiče odnošajev med Francijo in Italijo, precejšen korak naprej storjen tudi z zadnjo konferenco med Tardieujem in Simonom, ki se je, kakor izvemo, sukala tudi okoli odnošajev med Francijo in Italijo.«

Tudi ostalo angleško časopisje, pišeč o tem problemu, naglašja pomen, ki ga ima za rešitev

razumu med Francijo in Italijo. Jasnno je namreč, da se more gospodarska unija srednje Evrope realizirati le, če se odpravijo gotove politične težkoče, ki povzročajo v Podonavju močna politična renja med državami, ki sledijo Franciji, in državami, kjer skuša uveljavljati svoj politični in gospodarski vpliv Rim.

najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanj Evrope prijateljstvo med Italijo in Jugoslavijo. V tem oziru opozarjajo časopisi na govor, ki ga je imel v Belgradu predsednik trgovinske zbornice g. Miljutin Stanojevič, ki je naglašal, da so poslovni odnošaji med jugoslovanskimi in italijanskimi gospodarstveniki najpristršejši. Tako italijanski kakor jugoslovanski gospodarstveniki želijo, da se trgovinske zveze med obema državama ne samo ohranijo, nego tudi poglobijo.

Ugoden potek čehomadžarskih pogajanj

Budimpešta, 15. marca. Z Česko-madžarske trgovinske pogajanja, ki se vodijo od četrtka v Pragi, so tik pred zaključkom. Madžarski gospodarski krogi pričakujejo, da pride v najkrajšem času do popolnega sporazuma.

Valko v Ženevi

Budimpešta, 15. marca. Madžarski listi javljajo iz Ženeve, da je madžarski zunanji minister Valko prišel iz Pariza v Ženevo. Pred odhodom se je Valko dvakrat sestal s Tardieujem ter z njim vodil obširna pogajanja o privatnem sodelovanju med podonavskimi državami. Madžarski zunanji minister Valko ostane v Ženevi do četrtka ter se bo ponovno sestal s Tardieujem. Nato bo v soboto dopoldne na seji odbora trinidesetih podal obširen ekspozé o vseh vprašanjih, o katerih se je razgovarjal v inozemstvu in ki se tičejo Madžarske.

Pariz, 15. marca. Z Madžarski zunanji minister Valko, ki je odpotoval v Ženevo, ostane tamkaj do petka. Nato potuje v Budimpešto preko Berlina, kjer se bo sestal z nemškimi politiki in gospodarstveniki.

Ženeva, 15. marca. Z Danes dopoldne je prisel v Ženevo francoski ministriki predsednik Tardieu, da sodeluje na sejah glavnega in političnega odbora razorožitvene konference. Te razprave bodo trajale do konca tedna, nakar bo konferenca odgodena za 14 dni. Vendar pa je glavni cilj njegovega potovanja v Ženevo, da se pogaja za ureditev gospodarskega življenja v srednji Evropi.

Reorganizacija rimskih škofij

Sedem novih kandidatov je inozemcev?

Rim, 15. marca. V zadnjem času mnogo govori o načrtu sv. očet, da bi se vzela škofom v rimskih predmetjih kardinalska čast. Edino škofu v Ostii bi ostal kardinalski naslov, ostalih pet mest, ki jih je postavil papež Sikst in ki jih predvideva kodeks kanonskega prava Benedikta XV., bi ne zasedli več kardinali po smrti sedanjih. Zadnje dni se je razširil glas, da namerava sv. oče izvesti to reformo s posebnim »motu proprio«; drugi zopet trdijo, da je sv. oče opustil ta načrt. Reforma bi šla tako daleč, da bi se vse okoliške škofije združile v eno samo, to je rimsko; upravljal bi jih kardinal vikar. Po smrti kardinala Vannutellija je kardinalsko mesto v Palestrini prazno, prav tako je prazno mesto v Valletti, ker je umrl kardinal Pompili. Kardinal Granito di Belmonte bi ostal nadškof v Ostii, a ne bi upravljal več škofije Frascati.

Kitajsko-japonski spor pred likvidacijo

London, 15. marca. Z. Iz Sanghaja javljajo, da je po prihodu članov mednarodne komisije kitajski zunanji minister dr. Wellington-Koo obiskal iste ter izjavil članu te komisije lordu Leightonu, da zahteva, da japonske čete prenehajo s sovražnostmi in da se popolnoma umaknejo s kitajskega ozemlja, kajti dokler bodo japonske čete na kitaj-

sprizanjilo z vojno kot nekim neizogibnim in nujnim dejstvom.

Ob tolikšni nemorali materialističnega kapitalizma se mora človek zgroziti. Vsakomur je jasno, da se tudi sovjetski državni kapitalizem ne razločuje mnogo od zapadnega kapitalističnega gospodarstva. V Nemčiji kakor v Rusiji se je gospodarski marksizem, kakor hitro je prišel do odločujoče moči, pokazal kot legitimni otrok kapitalizma. Zato v njem ni nobene rešitve za človeštvo. V gospodarstvo mora priti nov duh, duh pravičnosti in ljubezni, ki je duh krščanstva. Edino krščanstvo more osvoboditi človeštvo diktata materijalističnega kapitalizma, ki dandanes vlada nad ljudmi.

ekem teritoriju, bo mir ogrožen. V Sanghaju mislijo, da bo ta mednarodna komisija poleg položaja v Mandžuriji proučila tudi položaj ob reki Jangtee, kjer se nahaja vojna zona pri Sanghaju. Po nekaterih vesteh je mednarodna komisija dobila že točen vpogled v celotno situacijo v Mandžuriji in bo že prihodnji teden lahko poslala svoje prvo poročilo Zvezi narodov.

Japonsko vojno ministrstvo je odredilo, da se takoj umaknejo vse čete pri Sanghaju, ki so pod poveljstvom generala Ujeda. Prav tako se umakne tudi mešana brigada generala Shimamote, ostale čete pa ostanejo. Smatra se, da se je celoten položaj zelo izboljšal in da se bodo v najkrajšem času normalizirale prilike. Pričakuje se, da bo sanghajski spor v kratkem času likvidiran.

Sanghaj, 15. marca. Z. Po službenih poročilih znaša škoda zaradi vojnih operacij 1 in pol milijarde mehiških dolarjev.

Dunajska vremenska napoved. Jasno, temperatura se ne bo mnogo izpremenila, kvečjemu bo še malo padla.

S funtom se dviga angleški ugled

Angleške banke proti dvigu - Povratek k zlati valuti

Pariz, 15. marca. V Parizu s velikim zanimanjem sledijo najnovejšim skokom funta sterlinga. Ni mogoče reči, da bi Francozi zavidali Angležem to nenadno zboljšanje funta, ki je doživel septembra lanskega leta pravo katastrofo; ta polom je takrat gotovo povzročil Angliji večjo škodo v političnem kakor v gospodarskem pogledu, ker je s funtom padel tudi prestiž angleškega imperija po vsem svetu. Angliji, ki je takrat odločno podpirala nemško zunanjo politiko, so Francozi v prvem trenutku skoro privoščili to smolo. Nesreča s funtom sterlingom je dala Francozom priljubljenost, da Angležem pomagajo s posojili. — Angleška banka je prejela od francoske banke najprej 25 milijonov funtov za tri mesece, pozneje še 40 milijonov funtov. Končno sta ji še angleška in ameriška emisijska banka stavili na razpolago 50 milijonov funtov.

Takrat je francoska diplomacija celo predlagala v Washingtonu, naj bi vse tri države, to je Amerika, Anglija in Francija solidarno jamile za stabilnost vsake posamezne valute, to je dolžarja, funta in franka. V Washingtonu so francosko ponudbo zavrnili. Francozi so se pokazali tako pripravljeni, pomagati Angležem, ne samo zato, da si pridobijo njihove simpatije, temveč ker so se dobro zavedali, kako je propeh francoskega in angleškega gospodarstva v tesni medsebojni zvezi. Padeš funta je prizadel francoski industriji neizmerno škodo, ker je z njim padla tudi angleška kupna moč, na drugi strani je pričel naglo padati dolar Angležev na francosko, kjer so sicer puščali teke milijone.

Nič čudnega, ako bi v Parizu pozdravili zboljšanje angleške valute. Brezdvomno vsak nov skok funta neugodno vpliva na položaj angleške industrije, ker se z dviganjem funta avtomatično dvigajo tudi cene angleških proizvodov; tako nastaja nevarnost, da bi prišla angleška industrija ob vsi koristi, katero ji je prinesel prav padeš funta v jeseni. Konkurenčna moč angleške industrije v primeri s francosko bi pričela padati, na drugi strani bi se kupna moč Angležev v inozemstvu dvignila, kar bi imelo za posledico oživilje trgovinskih stikov med obema državama in bi ugodno vplivalo na tujski promet v Franciji.

Nihanje funta traja že dober teden. Pretekli turek je funt poskočil s 106,85 frankov, na kateri se je po svoji katastrofi stabiliziral, kar

na 95 in je dosegel drugi dan celo 93,50. Morala je poseči vmes angleška banka, ki je vrгла na trg izredno množino funta, da ustavi nadaljnje napredovanje, ki bi prizadelo angleškemu gospodarstvu neizmerno škodo. S to intervencijo je banka vrгла nekaj zopet na 98 in pozneje še nižje na 92 fr. Ko se ni bilo to zadosti, je Angleška banka znižala diskont od 5 na 4%, da bi s tem zavrla nemaden dotok kapitala iz inozemstva.

Nenadno zboljšanje funta je gotovo znak zaupanja, ki so si ga Angleži zopet pridobili v svetu — saj so na primer vrnilo kredite, ki so jih prejeli od emisijskih bank v Parizu in v Washingtonu — na drugi strani pa ga je treba pripisati tudi spekulaciji, ki računa na bližnjo stabilizacijo funta na mnogo višji točki. Tako naj bi se funt stabiliziral na 100 ali celo 105 dolarjev (85 frankov), temveč na 100 dolarjev. Finančni minister Neville Chamberlain, je v poslanski zbornici izjavil, da bi vlada imela ta namen, vendar je istočasno dodal, da se bo morala Anglija prej ali slej vrniti k zlati valuti, ker bi sicer sedanje stanje večnih emisij samo škodovalo angleški trgovini. V pariskih gospodarskih krogih so z zadoščenjem pozdravili to izjavo, saj je znano, da vsa francoska gospodarska politika stoji na zlati valuti. Z zadovoljstvom ugotavljajo, francoski gospodarstveniki, da je prav angleški poskus dokazal, da prinese inflacija samo trenutne koristi in da ni mogoče prepustiti valute prosti igri ponudbe in povpraševanja, ne da bi jo postavili na zlato podlago.

Definitivna odločitev glede stabilizacije funta ne bo padla pred vsangleško konferenco, ki se bo vršla v Oslu to poletje. Tu bo prišlo na dnevni red tudi vprašanje osnivanja skupnega denarja za vsangleški imperij, torej tudi za dominijone. Brezdvomno bo Angleška banka skušala obdržati funt na dosedanj višini, ker bi nagel porast funta kakor že omenjeno, le škodoval angleškemu gospodarstvu. Da se je funt tako naglo rehabilitiral, je treba v prvi vrsti pripisati ogromnim posojilom zlata, ki prihajajo iz Indije; tako je prav pretekli teden prispela pošiljka 1 milijarde. Na drugi strani pa tudi blaginjski Angležev, ki niso zgubili glave v tasi funtove katastrofe.

Izobilje denarja na angleškem trgu bo brezdvomno blagodejno vplivalo tudi na ves evropski denarni trg.

Težkoče Kreugerjevega koncerna

Svedska pred moratorijem?

London, 15. marca. Ig. Financial News objavljajo analizo posledic, ki bi se utegnile rediti iz težkoč Kreugerjevega koncerna. List priinja do zaključka, da skoro ni računati s tem, da bi bile radi poloma Kreugerjevega koncerna prizadele srednje- in vzhodno-evropske države. Seveda pa je nevarno, da bo kriza na Svedskem zavzela tako resne oblike, da bi bila Svedska prisiljena proglasiti moratorij za svoja inozemska plačila. Navedeni list navaja potem svoje mnenje, da bo svedska narodna banka kljub nastali položaju in neugodnemu razvoju trgovske bilance zadajala leta položaj svedske še vedno dovolj močno, da bo prenesel

ta pretrsa, tudi sicer smatra navedeni list, da položaj svedske krone ni neugoden. Smatra se celo, da ni bolj nji za Skandinavsko Kredit Aktien Palacet, ki je najbolj zapletena v Kreugerjevo afero, ker bo gotovo svedska vlada po potrebi prisločila na pomoč z drugimi svedskimi bankami. Svedska krona je notirala danes v Londonu neizpremenjeno 18,75.

Stockholm, 15. marca. Ig. Stockholm Tidningen poroča, da je imel svedski poslanik v Parizu dolga posvetovanja z ministrskim predsednikom Tardienjem. Čuje se, da je slo pri tem za kredit, ki naj bi ga Francija dala Svedski za primer potrebe.

Bolgarija izvaja moratorij

Sofija, 15. marca. Ig. Bolgarska vlada je obrok 28 milijonov levov za obresti za predvojne in po-vojne dolge, ki zapade danes, začel se pri-držati in izjavila, da bo mogla nadalje obresti plačevati samo v primeru, če bo finančni odbor Zveze narodov, kateri sedaj zaseda, dovolil odločitev, ravno tako pa tudi imetniki bolgarskih titrov. Ob 8 zvečer se vrne guverner bolgarske narodne banke iz Pariza v Sofijo. Po njegovem poročilu bo bolgarski ministrijski svet se nočel sklepal, ali naj se za-padlo plačilo jutri izvrši ali pa proglasi moratorij za inozemske državne dolge. Težkoče je pripisoval neugodnemu položaju narodne banke, katere

devizni zalogi znašajo samo še 120 milijonov levov. Sofija, 15. marca. Z. Danes je stopil v veljavo moratorij, katerega je sklenila bolgarska vlada in so bila ustavljena vsa plačila iz naslova obresti za predvojne dolge. V ta moratorij spada tudi onih 45 milijonov levov, ki so zapadli danes v plačilo. Vlada je sporočila svoji delegaciji v Parizu, da naj o tem sklepu obvesti finančni odbor Zveze narodov in zahteva nove odločbe. Kot se čuje, pa je le malo upanja, da bi se bolgarske zahteve vpo-sloje. V tem slučaju pa je bolgarska vlada izjavila, da ne bo plačala niti enega leva inozemstvu, dok-ler se njena zahteva ne ugodí.

Nameracan atentat na Brüninga

Berlin, 15. marca. Z. Naknadno poročajo, da je zna Gobbels, voditelj narodne socialistične stranke v Berlinu, v noči na nedeljo pred volitvami bri-zljivo opozoril vlado, da ukrene varnostne mere, ker nameravajo nekateri elementi, ki so se odel-pili od narodne socialistične stranke, izvršiti atentat na državnega kancelerja dr. Brüninga. Radi tega obvestila je policija odredila obsejne varnostne mere na dan volitev.

Svarilo

Po Ljubljani hodila te dni mlad gospod in ne-koliko starejša dama, obiskujeta stranke po hišah ter jim z veliko zgovornostjo in z mnogimi sve-to-pismenskimi izreki dokazujeta, da se blizu konca sveta in odrešenje človeštva. Obenem razpečavata zastavi ali pa za mal denar brošurice »Kje so mišice? Opozorjamo, da ta dva agenta pripadata krivoverski sekti »Raziskovalcev sv. pisma«, ki je v sorodu z adventizmom, s pravim kršćanstvom se nima nič skupnega. Kdor je dober katoličan, se s takimi ljudi sploh ne bo spu-stil v razgovor, ampak bo odklonil knjige, ki širijo krivo vero, če mu jih tudi agente vsiljujejo za-stoj. Citati so smejo samo tiste nabozne knjige, ki imajo slovensko odobrenje. Kdor zeli res dobro, v lepem slovenskem jeziku pisano in z opombami opremljeno sv. pismo, naj kupi tisto, ki ga iz-dala Bogoslovna Akademija v Ljubljani in ki ga za mal denar dobi v vsaki knjigarni. Pred agenti pa, ki širijo adventizem ali krivoverske nauke raziskovalcev sv. pisma ali pa vsiljujejo malo-vredne protestantske izdaje sv. pisma, najres-neje svarimo.

Odločitev na Jesenicah opolnoči

Ljubljana, 15. marca.

Kakor smo zvedeli, pada noč ob polnoči od-ločitev ali bo delavstvo na Jesenicah vrženo na cesto ali ne. Kranjska industrijska družba se iz-javlja pripravljeno, da kljub krizi in pomankanju naročil deloma še vzdrži obrat, to se pravi, da bo dalje gorila samo opa pet. Seveda bi taka ome-jevala obrata zapletla razmeroma zelo majhen od-stotek delavstva. Zato je delavstvo, ki je dosedaj stalno solidarno nastopalo, lo rešitev delovne krize na Jesenicah zavrnilo. Delavstvo je odločeno, da ne bo sodelovalo pri taki skrajni omejitvi obrata in odklanja vsak odgovor. Razplet dogodka od-vi-šal se od pogajanj, ki trajajo noč in dan. V slučaju negativnega izida pogajanj se noč opol-noči ustavi ves obrat na Jesenicah. V tem slučaju grozi jo jesenjski industriji in vsem Jesenčanom ne-dogledne posledice. Na vsak način se bo morala prej ali slej najti zadovoljiva rešitev za jesenjsko delavstvo.

Nemška zunanja trgovina

Berlin, 15. marca. Ig. Ob nekoliko večjem uvozu in škoro enakem izvozu je aktivni saldo nemške trgovinske bilance meseca februarja padel od 117 na 97 milijonov. Repariacijske dobave so se znižale od 11,9 samo na 11 milijonov, izvoz pa je po množini ostal stabilen. Glede vrednosti je izvoz padel od 530 na 526,8 milijonov mark.

Stockholm, 15. marca. Ig. Finska vlada je iz-dala naredbo, po kateri so prepovedani do nadalj-nega šodbi Lapovec in frontnih bojnikov. Ven-dar ta naredba vladi ne daje pooblastila, da bi razpustila te organizacije.

Uredba o dokladah upokojencev

Belgrad, 15. marca. AA. Danes je predsednik ministrskega sveta na predlog finančnega ministra izdal uredbu o draginskih dokladah upokojencev.

Po tej uredbi se odmerjajo osebné doklade po draginskih razreda kraja, kjer upokojenci stalno prebivajo, takole:

Osební upokojenci, ki jim pripada pokojnina po kakovostnih dohodkih, ki so bile v veljavi pred 1. septembrom 1923, bodo prejeli mesečno osebno draginsko doklado po tehle obrazcih:

I. Tistim, ki so bili upokojeni z nad 20 leti službe, priznane v pokojnino, pripadejo mesečne osebne draginske doplate po pokojnini v dinarjih ali kronah, in sicer:

do 2399 I. drag. razr. 1200, II. drag. razr. 1000, III. drag. razr. 900, od 2400—4999 1200, 1200, 1000, od 5000—6999 1800, 1400, 1200, od 7000 dalje 1800, 1600, 1400.

II. Upokojencem z 20 ali manj službenimi leti, ki so priznane za pokojnino:

do 2999 800, 800, 700, od 3000—4999 1000, 900, 800, od 5000—6999 1200, 1000, 900, od 7000 dalje 1400, 1200, 1000.

III.

Upokojencem z zvanjem zvančičnika ali služitelja ali tem podobnim ne glede na službeno leto I. drag. r. 500, II. 450, III. 400.

Osební upokojenci iz prejšnjega člena, ki so bili upokojeni z nad 20 leti službe, vračunljive v pokojnino in z zvanji:

Pokrajinskega namestnika, bana, izrednega poslanika, opolnomočenega ministra, namestnika poglavarja za Bosno in Hercegovino, poverjenika narodnega sveta kraljevine SHS in predsednika in članov državnega sveta, glavne kontrole, kasnijskega sodišča, stola sedmorice v Zagrebu, vrhovnega sodišča v Sarajevu, velikega sodišča v Podgorici in v Novem Sadu, pomočnika ministra, pred-

sednika in podpredsednika državnega sodišča, ve-likega župana, upravnika pravne fondov, uprav-nika samostojne monopolne uprave, predstojnika oddelka bivše pokrajinske vlade v Zagrebu in Sa-rajevu, izrednega profesorja univerze, generalnega direktorja, generala naše vojske, od ujedinenja do uveljavitve zakona o ustroju vojske in morna-ric in bivše srbske in črnogorske vojske, preje-majo mesečno osebno draginsko doklado v znesku 3000 Din, ne glede na visokost pokojnine in stal-nega prebivališča.

To doklado prejmejo tudi ministri, upoko-jeni pred 1. septembrom 1. 1923, ne glede na služ-bena leta.

Osební upokojenci, ki prejmejo kot pokoj-nino vse prejemke položaja, s katerega so bili upokojeni, prejmejo mesečno draginsko doklado po temle obrazci:

I.

Vpokojeni z zvanjem uradnikov in s pokoj-ninami v dinarjih ali kronah:

do 2399 v I. drag. razr. 1500, v II. drag. razr. 1300, v III. drag. razr. 1100; od 2400—4999 1700, 1400, 1200; od 5000—6999 2000, 1800, 1600, od 7000—8999 2100, 1800, 1500; od 9000 dalje 2200, 1900, 1600.

II.

Vpokojeni, upokojeni z zvanja zvančičnikov ali s podobnega zvanja ne glede na visokost po-kojnine:

v I. drag. razr. 750, v II. drag. razr. 700, v III. drag. razr. 550.

III.

Vpokojeni z zvanja služiteljev ali podobne-ga zvanja ne glede na visokost pokojnine:

v I. drag. razr. 650, v II. drag. razr. 600, v III. drag. razr. 500.

Nadaljevanje sledi.

Naše kreditno združništvo

Iz združne statistike

Statistika kreditnega združništva za 1. 1930 že jasno kaže poslabšanje gospodarskih razmer. Po letih stalnega in hitrega napredovanja pomeni 1. 1930 zastoj v razvoju, kajti napredek je bil tako minimalen, da je komaj še mogoče govoriti o na-predku.

Od 327 pri Združni zvezi včlanjenih posojil-nic so razen ene vse upoštevane v statistiki. Skupno so imtele te posojilnice koncem 1. 1930 99.883 članov, kar je 6195 več kot v prejšnjem letu.

Promet pri posojilnicah je znašal 3716,2 mil. Din in je za 438,8 manjši kot 1. 1929. Hranilnih vlog so posojilnice prejele (v oklepajih so podatki za 1. 1929; vse v mil. Din) 433,3 (440,9), izplačale pa so jih 330,9 (293,3). Kot je torej iz teh števil razvidno, je bil dotok novih vlog za 7,6 mil. manjši kot leta 1929, nasprotno pa je bilo 42,6 mil. več izplačanih. V tekočem računu so posojilnice pre-jele 362,1 mil., izdale pa 372,7 mil.; prejemki so akoraj isti kot 1. 1929, izdatki pa so za 40 mil. manjši, kar je v zvezi z zmanjšanjem izplačevanja kreditov v tekočem računu.

Hranilne vloge so narasle za 92,4 mil., dočim so vloge na tekočem računu padle za 5 mil. Ven-dar pa v statistiki ne pride do izraza vse povisek hranilnih vlog vseh tega, ker je v 1. 1930 izstopila iz zveznice članstva posojilnica, ki je sama imela par desetih milijonov vlog. Da se je stanje hranilnih vlog in vlog v tekočem računu povečalo samo od 998,8 na 1038,4 mil., gre na račun tega izstopa.

Na posojilih je bilo izdanih 216,8 (170,3) mil., vrnjenih pa je bilo posojil za 128,7 (120,3) mil. Skupno so vsa posojila in krediti v tekočem računu znašali 734,8 (665,8) mil. Zanimivo je pri po-sojilih, da so se menična posojila znižala od 41,7 na 17,4 mil. Deloma je to znižanje nastalo veled konvertiranja meničnih posojil v hipotekna.

Pri Zvezi in pri drugih denarnih združenjih so posojilnice naložile 476,5, dvignile pa za 459,8 mil., dočim so prejšnje leto naložbe znašale 537,1 mil. in so prekašale dvige za 159,9 mil. Naložbe so leta 1930 znašale 326,8 mil.

Bilancne postavke posojilnic so bile sledeče (v mil. Din):

Aktiva: gotovina 12,4 (12,9), krediti 471,0 (376,6), menična posojila 17,4 (41,7), posojila v tek. računu 246,3 (247,5), naložbe 326,8 (325,8), inventar 27,4 (23,4), zaostale obresti 9,5 (7,7), ostala aktiva 7,5 (15,5).

Passiva: Doleži 1,1 (3,8), rezerve 27,4 (22,5), hranilne vloge 1003,5 (939,0), vloge v tek. računu 26,4 (20,3) ter dobiček 5,0 (5,5).

Naslednje številke naj pokaže razvoj posojilnic od 1. 1924 naprej v ozirom na glavne bilancne postavke (v mil. Din):

	Vloge	Posojila	Naložbe	Rezerve
1924	316,2	134,6	171,6	3,9
1925	431,4	265,5	153,6	5,9
1926	559,2	342,4	198,0	8,4
1927	689,4	451,0	225,0	13,1
1928	835,5	546,6	271,8	17,4
1929	998,8	665,8	325,8	22,6
1930	1058,5	734,8	326,8	27,4

Vsled lažje medsebojne primerjave razvoja posameznih postavk, podajamo indeksne številke za vsa ta leta, in sicer je vzeto za osnovo 1. 1924:

	Vloge	Posojila	Naložbe	Rezerve
1924	100	100	100	100
1925	136	200	91	152
1926	176	259	115	212
1927	216	343	131	332
1928	264	407	158	438
1929	318	494	189	592
1930	324	548	191	702

Vloge narasčajo počasneje kot pa posojila. Se neugodnejši pa je razvoj naložb, ki so se za tekom sedmih let komaj podvojile, dočim so se rezerve med tem časom več kot pa potrojile, posojila pa po-petorila. Kar predstavljajo naložbe najvažnejša li-kvidna sredstva naših zadrug, je torej skrb za li-kvidnost valod tega razvoja upravičena. Rezerve-ljiv pa je razvoj rezerv, ki pa vkljub lepemu na-predku še vedno predstavljajo le neznaten del obrestnih sredstev.

V odstotkih izražen je znašal 1. 1930 napre-dek pri vlogah 6%, pri posojilih 10%, pri nalož-bah komaj 0,03%, pri rezervah pa 21%. V leta 1929 so bili odstotki pri teh postavkah sledeči: 19%, 21%, 19% in 29%. Procentualna zaostaja-torej zvišanje prav znatno za zvišanjem iz 1. 1929, posebno naložbe so prav slabo odrezale. Pri vlogah pa dosega zvišanje komaj vsoti kapitaliziranih obresti.

Obrestna mera je ostala ista kot 1929. Največ zadrug je imelo za vloge obrestno mero 5%, za po-sojila pa 8%. Razlika v višini obrestne mere je prav znatna, saj se giblje obrestna mera za vlo-gu med 4 in 10%, za posojila pa med 5 in 13%,

vendar pa je visoka obrestna mera omejena le na Prekmurje in Medjimurje ter na nekatere posojil-nice v mestih.

Navajamo tudi najvažnejše postavke iz raču-na zgube in dobička, iz katerega so razvidni po-slovní uspehi naših posojilnic (v oklepajih podat-ki za 1. 1929; vse v mil. Din):

Zguba: obresti hran. vlog 50,2 (47,1), obresti tek. računa 6,5 (5,2), upravni stroški 9,9 (8,5), davki in pristojbine 1,5 (0,8), odpisi 2,3 (3,0), pod-pore 1,4 (1,0), ostalo 17,5 (16,1).

Dobiček: obresti posojil 49,7 (42,0), obresti tek. računa in naložb 33,6 (34,8), upravni pri-spevki 3,6 (1,8), ostalo 3,0 (3,2).

Čisti dobiček je znašal 5 mil. in je za pol mil. manjši kot 1. 1929. Padel je vsled povišanja upravnih stroškov, ki so se procentuelno zvišali od 2 na 2,7%.

Z ozirom na malo ugodne rezultate v poslo-vanju posojilnic v 1. 1930, ki seveda gospodarsko še daleč ni bilo tako neugodno kot lansko leto, si lahko mislimo, kako bo izgledala statistika za 1. 1931. Če bomo ohranili sedanji položaj in ne bo nazadovanja, bomo to morali smatrati za uspeh.

Francoski proračun izglasovan

Pariz, 15. marca. Ig. Francoska poslanska zbornica je preteklo noč odobrila francoski proračun za 1932 z zneskom 41.179 milijonov izdatki in 41.184 milijonov dohodki, torej s prebitkom 5 mi-lijonov. To izjavnanje budžeta je bilo mogoče sa-mo s tem, da so se do skrajnosti pritegnili vsi po-možni viri. Tako n. pr. razpolaga budžet v dohod-kih, ki velja samo za 9 mesecev do konca kole-darskega leta, z davki vsega proračunskega leta. Pro-računska razprava je dosegla rekord. Trajalo je kljub temu, da je medtem padel Lavalov kabinet, komaj 1 mesec. Levitarske stranke se razprav niso udeležile, temveč so vladnim strankam prepustile odgovornost za proračun. V senatu pa se bo pro-račun moral razpravljati še hitreje, da bo mogel stopiti v veljavo do Velike noči, najpozneje pa do 1. aprila. Potem pa se bo poslanska zbornica zopet bavila z volilno reformo, od katere poslanec Man-del uče odnehati kljub temu, da je padel Lavalov kabinet.

Drobne vesti

Belgrad, 15. marca. AA. Poljski poslanik na našem dvoru g. Schwarzburg-Günther se je danes vrnil iz Varšave v Belgrad. Na posliji ga je spre-jelo osebje poljskega poslanstva. Poslanik je spet prevzel poslaniške pošte.

Zagreb, 15. marca. Z. Danes ob 1 popoldne je odletel z letališča v Borongaju prvo potniško letalo Zagreba, ki je obenem otvorilo redno zračno prigo med Zagrebom in Beogradom.

Budimpešta, 15. marca. Z. Vsa društva in orga-nizacije so predčerašnjim imela protestna zboro-vanja zaradi ubojev na Dnestru. Po službeni sta-tistiki so obmejne straže ubile do sedaj 1009 oseb in sicer 758 moških in 253 žena in otrok. Društva so poslala spomence na znanje ministrstvu, v katerem pristojno, da se napravijo koraki, da ee divještva ruskih obmejnih straž napravi konec ter da se zahteva mednarodno intervencijo.

Rim, 15. marca. Z. Fašistični listi poročajo, da so ob priliki ukinitve italijanskega jezika po solah na Malti priredile stranke malteških nacionali-stov po raznih mestih protestne shode ter zahtev-vaši od angleških oblasti, da vrnejo narodu ustavo.

Berlin, 15. marca. AA. Voitve v pruski ta-letni zbor bodo 24. aprila, torej 14 dni po drugi volitvi državnega predsednika. (Prejeto zbor bo štel to pol 400 do 450 poslancev.)

Berlin, 15. marca. AA. V spornih palači so se pričele večraj tekme za evropsko prvenstvo v ho-keju. Tekmo se bo bdeleleli davci narodov, in si-ker nastvata Nemčije, Anglije, Francije, Litve, Av-strije, Romunije, Švice, Svedske in Češkoslovaške. Tekme bodo trajale ves teden.

Newyork, 15. marca. AA. Predsednik družbe »Kodak«, Eastman, je napravil v Rochesteru samo-umoz z revolverjem. Bil je star 77 let. Samumoz je izvršil zaradi nezdravljive bolezi.

Čuvajte se gripe in izpirajte večkrat na dan usta, grlo in nos s klorocem vode, kateri ale dodali eno malo Alca Alga. Zvečer, preden greste spat, masirajte telo s čisto Alga, ker Alga osvaja — Alga utrja. Telo postane odporno. Alga se doblva povsod. Ena steklenica Din 14.—.

Vinska kriza in protialkoholni kongres

Na dopis iz Metlike s tem naslovom 28. febr. je bil podan odgovor že v isti številki v članku »Treznost in naše gospodarstvo«. Toda ta stvar je tako važna in težavna obremen, da se je treba z njo še obširneje pečati. Saj metliški dopisnik imenuje vinski krizo in treznostni kongres »dve diametralno nasprotni stvari«, »neizogibno nasprotje, ki leži kot mora na naši dobi,« »nerazrešljivo uganko«.

Nerazrešljiva uganka, dragi gospod Metličan, to ni! Uganka ta se da razrešiti, — seveda ne trenutno, pač pa polagoma. Napak je samo to, da te uganke nobeden ne razrešuje. Ne razrešujejo je niti tisti ne, ki so po svojem poklicu dolžni jo razreševati. Šele treznostni kongres je to uganko sprožil ali zastavil. Poskusimo jo tukaj malo razrešiti!

Zelji, ki jo metliški dopisnik izraža abstinencijom, naj priporočajo onim, ki ga po pameti pijejo, da naj po gostilnah zahtevajo domači pridelek, abstinencije že dobro ustrezajo. Nobeden tega ne poudarja in priporoča bolj kakor abstinencije. Ti in samo ti priporočajo in naročajo: Če kaj pijete, pijte domače vino! Zganja nič, piva tudi ni treba, — če že kaj, potem vino! In to ne tujega in ne ponarejenega, ampak domače in pristno! Le oni, ki sami ne pijejo, to poudarjajo, — tisti, ki sami pijejo, ne. Tistim je vse prav: piti se sme pivo, žganje in vino kakršnokoli in karkoli, samo da se pije! Povejte, kdaj ste brali kje drugo dakor v treznostnih listih ali knjigah svarilo: Ne pijte piva! Ne pijte tujih vin! Še manj žganja! Ker to škoduje domačemu vinu! Kolikokrat se čuje, da se v Ljubljani težko dobi pristno vino, da je mnogo ponarejenega. Ali ste pa kdaj čitali kje svarilo pred ponarejenim vinom? Mi še nikdar. To delajo samo abstinentski listi in knjige, katerih pa seveda pivec ne berejo. Zato jih vsa dežela sovraži, kakor da so največji škodljivci ljudstva. A ravno narobe je res!

Dragi Dolenjci in Stajerci-vinogradniki, ko bi pivi hoteli abstinente poslušati, bi za vas ne bilo slabše kakor je zdaj, ampak boljše. Bodite prepričani, da zaradi abstinence ni prišla vinska kriza! Ljudje še pijejo. V Ljubljani pijejo ponekod cele noči, — a ne vašega cvička, ampak šampanjizirajo in druge fine pijače si privoščijo, vaše vince je za njih razvajena grla preklislo. Ti vam več škodujejo kakor abstinencije. — Prizadevanje za treznost, upamo, ne bo sicer brez uspeha, a sad tega truda bo zoril počasi. Medtem pa imate vi čas, da se malo ogledate okoli sebe in da časovnim razmeram primerno svoje gospodarstvo preuredite.

Da, v tem je rešitev uganke: Gospodarstvo vaše je treba preurediti! To je bilo povedano že v članku »Treznost in naše gospodarstvo«. A da si bomo bolj na jasnem, treba o tem še kaj povedati. Kdaj bi bil že čas, da bi

se bilo na to mislilo! A tisti, ki so za to poklicani, niso na to mislili in še danes ne mislijo. Hočete dokazati tej trditvi? Dokaz, da abstinencije mislijo na to, kako bi se vinogradnikom pomagalo, a drugi, ki so poklicani za to, ne mislijo. »Sveta vojska« se je preteklo leto obrnila na kmetijski oddelek banske uprave s prošnjo, naj skliče anketo kmetijskih strokovnjakov, da se posvetujejo, kako bi se naše gospodarstvo tako preusmerilo, da ne bi vse, kar vinograd in vrt rodita, šlo v alkohol; z drugo besedo: kako bi se ljudstvo navajalo na brezalkoholno uporabo sadja in grozdja. Saj je bilo že zadnjič povedano, da so iz Smederevega izvozili 500 vagonov grozdja za prodajo. V Italiji pa so imeli lani »grozdni teden«, to je: en teden je bilo proglašeno, naj vsi uživajo grozdje, da se ga naučijo ceniti in se privadijo uživati ga. Gospe so po cestah grozdje prodajale. — Tako drugod. In pri nas? Tako potrebna anketa je bila sprva sicer objeljena, potem pa na vse prošnje in urgence — ni bilo nič. Sploh se je pa večkrat slišalo: Od kmetijskih veščakov ne pričakujte v tem oziru ničesar! Ti plavajo še vedno v starih vodah, oziroma v alkoholu. To se pravi: Oni vidijo rešitev našega kmeta le v tem, da se vinogradi kar mogoče gojijo, da se vse spreša in da se veliko pije. (Izveti moramo gosp. ravnatelja Priola, ki je spisal knjižico »Brezalkoholne sadne pijače«.) Ko vendar dejanske razmere na ves glas govorijo, da je treba ubrati nova pota! In ko imamo na drugih deželah zgled, kako treba začeti ravnati v tem oziru! Če vidite, da z vinom nikamor ne gre, — vprašanje izvoza je spet poglavje zase, o katerem bo treba posebej pisati — a če vino ne gre v denar, bi bil vendar že čas, da se to starinsko, nazadnjaško stališče, da mora iti vse v alkohol, zapusti! Nova pota modernega gospodarstva ljudstvu kazati, za to so poklicani pač oni, ki so poklicani. Če pa ti ne bodo nič storili, bo treba začeti od druge strani. Prav ob treznostnem kongresu je bilo dogovorjeno in zagotovljeno, da pošlje neka privatna družba svojega uslužbenca v Nemčijo proučevati brezalkoholno produkcijo in potem bo poskušala ta način gospodarstva na svojem velikem posestvu in dajala zgled tudi kmetom, naj poskušajo enako. — Da bi se vino več ne pridelovalo in ne pilo, o tem ni govora; o tem pri nas noben človek ne sanja. Da bi se pa dalo mnogo tega, kar gre zdaj v alkohol, drugače in veliko koristnejše porabiti, o tem pa ni dvoma. In če se da, se tudi mora in se bo! Seveda ne čez jutri, — toda čim prej! Čas gre svojo pot dalje, in tisti, ki nečesto s časom napredovati, bodo ostali — zadaj.

Vidite, gospod Metličan, da se da »nerazrešljiva uganka« končno vendar nekako rešiti. Da se ni že dozdaj razrešila, ni krivda abstinence. Ko se bo pa razrešila, bo za naše vinogradnike — boljše!

Položaj v kamniški smodnišnici

Pod tem naslovom je Slovenec od 8. t. m. prinesel dopis iz Kamnika. Tovarna »Titanit« za kemijsko industrijo v Zagrebu, ki nam pošilja na to poročilo sledeča pojma:

Zagreb, 12. marca 1932.

Ne odgovarja resnici, da bi tvornica »Titanit« v Zagrebu delala konkurenco državi smodnišnici, vsaj je bilo društvo »Titanit« ustanovljeno in zgradilo svojo sabirko v Mahniču pri Karlovcu, preden je smodnišnica v Kamniku začela z izdelovanjem rudniških eksplozivov. Dalje fabrika »Titanit« prodaja svoje izdelke po višji ceni nego država smodnišnica v Kamniku, kar je naravno, ker mora kot privatno podjetje plačati davke in druge javne dajžbine, katerih je smodnišnica oslobodjena; ne sme smatrati kot nekaj nedovoljenega, v slučaju ko je drugi konkurent Državni zavod, vsaj Državni zavod v tem slučaju ko izdeluje produkte za privatno industrijo, nastopa kot privatni producent in je podvržen istim pravicam in dolžnostim kakor vsako ostalo privatno podjetje. Res je tudi, da konkurenco ne dela »Titanit« državi smodnišnici v Kamniku, temveč nasprotno, kar potrjuje dejstvo, da se je produkcija in prodaja eksploziva v zadnjih letih povečala v državi smodnišnici v Kamniku, in padala v fabriki »Titanit« in tudi iz razloga nelojalne konkurence smodnišnice, ker se ona za svoje nevojne produkte poslužuje kot državna ustanova predprav, ki so po zakonu predvidene samo za izdelovanje vojnih eksplozivov.

Fabrika »Titanit« ni v rokah inozemskega židovskega kapitala, temveč je 80% kapitala v domačih rokah in 20% je participacija inozemskega, in to ne židovskega, ampak katoliškega kapitala. »Titanit« deluje na podlagi koncesije izdane od Kr. vlade v Beogradu, dne 4. avg. 1920., ki traja 15 let, torej ni res, da bi bila podaljšana kaka pogodba med to tovarno in državo do l. 1935.

Ni res, da kamniška smodnišnica in z njo država trpita ravno radi te pogodbe milijonsko škodo, ker je res nasprotno, da ima država velike

dohodke od društva »Titanit«, ki plačuje visoke davke in druge javne dajžbine, katerih državna smodnišnica v Kamniku ne plačuje.

Ni res, da bi država odstopila tej tovarni izključno pravico izdelovanja rudniških razstreljiv, temveč je res, da je država nameravala podeliti pravico izdelovanja rudniških razstreljiv posebnemu konsorciju domačih jugoslovanskih podjetij in sicer: Beogradske zadruge, Jugoslovanskih Udruženj Banki, Ekskomptni Banki, firmi Gjorvdje Vajfert, rudarskemu podjetju Braća Minh, Rudarskemu Udruženju, vsi iz Beograda in tvornici »Titanit« v Zagrebu, ter da je ta konsorcij bil pozvan, od državne uprave, da stavi svoje predloge.

Ni res, da bi bila posledica, da bi postala kamniška smodnišnica pasivna in da bi jo morala država ukiniti, ker za obstoj in obratovanje državne smodnišnice kot čisto vojne institucije niso merodajni merkantilni razlogi, nego razlogi ki ne morejo tvoriti predmet javne diskusije.

Končno ni res, da se je moralo delo v smodnišnici ustaviti radi konkurence »Titanit«, nego gre samo za začasno redukcijo produkcije, ki je splošno pri vseh podjetjih, in ki je tudi pri smodnišnici že večkrat nastopila, ter je v sedanjem momentu povzročena v splošnem nazadovanju konsumuma (privredna kriza). Nasprotno je res, da je smodnišnica v zadnjih letih tako povečala svojo produkcijo, da je dosegla maksimum svoje produkcije od kar posluje in to na škodo fabrike »Titanit«, tako da obstoja opasnost, tako da bo morala ustaviti delo ne — le tvornica »Titanit«, nego tudi druga podjetja, ki so v istem koncernu, s čimer pride ob krah nad 40 uradnikov in 600 delavcev, med temi okoli 200 Slovencev, koji so zaposleni od rečenih podjetij, ki se nahajajo v najzavistnejših krajih Slovenije.

Z odličnim spoštovanjem

»Titanit« d. d. za kemijsko industrijo
Ivan Marija Čok Radovan

Snežni most na Ljublanici

Ko je pritiskal še oster mraz, so zvozili v strugo Ljublanice ob Franciškanskem mostovju nešteto vozov suhega pršiča. Ko je za tem zapadel marčni južni sneg, in je tudi sonce pritlenilo, je Ljublanica precej narasla in stališa ogromne količine snega v strugi. Pri tem pa se je zgodila lepa igra narave. Ljublanica si je namreč izko-

pala tunel skozi sneg že pretekli teden in tunel, ki stoji ob levem bregu v bližini kavarne Prešeren, stoji še trdno danes. Ljublanica pa pod njim teče naprej in buta ob sneženi podpornik, ki se noče zrušiti. Bomo videli, koliko časa bo sneženi most kljuboval solncu.

FAVORIT DOBREGA OKUSA

... pomeni od dobrega izbrati najboljši, od najboljših mil Elida Favorit milo. Ono varuje Vašo čisto polt, njegov čudoviti vonj ostane v milu, dokler se isto do kraja ne porabi. Redno negovanje z Elida Favorit milom ohrani ljubkost mladostnega videza.

ELIDA
Favorit **MILO**

Tiskarsko delavstvo si pomaga v brezposelnosti

Ljubljana, 15. marca.

Brezposelnost, ki ogroža sedaj vse stanove, ni prizanesla niti najboljši organiziranemu delavskemu stanu, grafičnemu delavstvu. Iz poročil, ki jih je izdelalo tajništvo osrednje Zveze grafičnih delavcev v Zagrebu, posnemamo nekaj podatkov, iz katerih je razvidno, kako zelo je že narasla brezposelnost med tiskarskim delavstvom in kako težke čase je dočakala njegova organizacija, ki mora sedaj podpirati veliko število brezposelnih. Resnica je, da je organizacija grafičnega delavstva sedaj prav tako močna, kakor je bila kdaj prej, in bo grafično delavstvo sedaj na boljšem, kakor katerokoli drugo, zakaj prav ta velika brezposelnost in kriza bo najstojnejše dokazala, kakšnega velikega pomena je čvrsta organizacija in pa stanovska solidarnost. Na drugi strani pa se je že izkazalo, kako velikega pomena je tudi, če človek ali ves stan hrani bele denarce za črne dni. In stan grafičnega delavstva je mislil na to in tako tudi delal, zato bo tudi lažje prebrel krizo in brezposelnost. Vendar so podatki o brezposelnosti v grafičnem stanu prav tako grozni, saj nazorno kažejo, kako kriza posega celo v tako odlično organizirani stan, kakor je tiskarsko delavstvo.

Dne 29. februarja je bilo po podatkih, ki jih vodi organizacija sama, v vsej državi 1163 grafičnih organiziranih delavcev brezposelnih. V Sloveniji je bilo tega dne brezposelnih 56 kvalificiranih delavcev in 57 pomožnih, skupno torej 113. Črkostavce je bilo v državi brezposelnih 392, v Sloveniji 24, v Zagrebu 115, ostali pa v drugih krajih države. Strojnikov je bilo brezposelnih 103, od teh v Sloveniji 8, samo v Zagrebu pa 32. Strojnih stavcev je bilo vseh brezposelnih 35, od teh 4 v Sloveniji in 4 v Zagrebu. Strojnikov pri rotacijah in stereotiperjev je bilo v državi brezposelnih 6, od teh 1 v Sloveniji. Organiziranih knjigovozov, kartonažerjev in rastreirerjev je bilo brezposelnih 121, v Sloveniji 13 samo v Zagrebu pa 46. Lito-foto- in kemigrafov je bilo brezposelnih 39, od teh samo v Sloveniji 6, v Zagrebu pa 16. Pomožnih delavcev in delavk je bilo brezposelnih 467, od teh v Sloveniji 57, v Zagrebu pa 117. Skupno je bilo brezposelnih v vsej državi 696 kvalificiranih in 467 pomožnih delavcev ali približno 26% vsega organiziranega delavstva. To se pravi, da je sedaj vsak četrty organizirani grafični

delavec brez dela, navezan le na podporo svoje organizacije. Res je, da je bilo še v sredi februarja brezposelnih še več, namreč 1190, toda organizacija se vprašuje: Kaj bo poleti? Kaj bo tedaj, ko pride čas slabe tiskarske sezone? Organizacija se ukvarja z načrtom, da naloži svojemu zaposlenemu članstvu poseben davek za podporo brezposelnim, tako, da bo grafično delavstvo pomagalo samo sebi. Grafično delavstvo je namreč na stališču, da kdor pomaga svojemu tovarišu v stiski, pomaga sam sebi ...

Tudi žebliarska zadruga v Kropi reducira

Kropa 14. marca.

Radi pomanjkanja naročil je morala tudi Kroparska žebliarska zadruga začeti z redukcijami. Posamezni so bili že poprej reducirani, sedaj pa je z večjašnjim dnevom moralo prenehati z delom 40 delavcev naenkrat. Ti bodo morali počivati najmanj do Velike noči. Vsega skupaj je sedaj v Kropi do 70 reduciranih delavcev, ki morajo vsaj začasnno radi pomanjkanja dela biti brez vsakega posla.

Udarec je v Kropi toliko huši, ker je to delavstvo popolnoma navezano na svoj obrat in nima nikakih drugih dohodkov, nobene druge obrti in nobenega koščka zemlje. Žebliarji začnejo še delajo, toda tudi njihovo delo je tako malenkostno, da zaslužijo komaj za črn kruh. Morda ga ni kraja v Sloveniji, ki bi ga ta kriza huje zadela, ko je ravno Kropa, četudi se je o njej in o njenem žalostnem stanju desletje le malo pisalo.

Redukcija v Trbovljah

Trbovlje, 15. marca.

Kriza v rudarskih podjetjih traja nepretrgano dalje. Pred kratkim smo poročali o redukcijah v Senovem, sedaj pa je podjetje ing. Dukiča na dnevnem kopu v Trbovljah sklenilo odpuštili polovico vsega zaposlenega delavstva. To je zopet nov težak udarec za naše delavstvo, še bolj pa bodo prizadeti delavci, ki delajo na tem kopu, iz drugih krajev države. Na dnevnem kopu je zaposlenih nekaj sto delavcev.

Tiskovna tožba zaradi volitev

»Slovenski Gospodar« tožil »Jutroc

Ljubljana, 15. marca.

Pred kazenskim malim senatom doželnega sodišča se je danes od 12.45 do 14.20 vršila tiskovna pravda, ki jo je vodil sodni svetnik g. Ivan Kralj. Predmet razpravi je bila tožba zaradi klevete po tisku, ki sta jo dvignila po svojem zastopniku, odvetniku dr. Marku Natlačenju urednik »Slovenskega Gospodarja« v Mariboru g. Januš Golec in predsednik konzorcija tega lista g. Vladimir Pušenjak proti odgovornemu uredniku g. Davorinu Ravljenu zaradi »Jutrovega« članka, priobčenega 14. novembra lani po končanih skupščinskih volitvah pod naslovom »Bela vranca« med dnevnimi vestmi. Članek očita »Slovenskemu Gospodarju« med drugim, da ni podal svojim čitateljem niti v kratkih podatkih izida volitev, da so mu najnujnejši gospodarski problemi, ki posebej živo režejo v telo Slovenije in čakajo nujne rešitve, toliko mar, kolikor je črna za nohtom, da ne bi tisoči njegovih čitateljev med priprstimi kmeti sploh ne ovohali, da so se pri nas izvršile volitve, da hoče svoje svet zaplankati, in da se je zakasnili za pol stoletja.

Pri razpravi je dr. Marko Natlačen stvarno utemeljeval obtožbo, glasečo se, da je odgovorni urednik »Jutroc« zakrivil prestopke klevete po členu 56 točka 1 in 3 zakona o tisku, ter predlagal, da se »Jutroc« obsodi zaradi te klevete po členu 56, dalje v plačilo stroškov in odškodnine obema obtoženima, kakor tudi v priobčitev sodbe na čelu lista. Zastopnik obtoženca dr. Vladimir Knaflič je skušal v formalnem pogledu izpodbiti obtožbo, češ, da nimata za njo aktivne legitimacije, v nadaljnjem pa je razvijal svoje teorije, da je bila to le dopustna kritika pisave »Slovenskega Gospodarja« o poročanju glede izida volitev.

Senat je ugotovil, da je »Slovenski Gospodar« v prvi številki, ki je izšla po volitvah, 11. novembra, priobčil zadaj kratek uraden rezultat volitev v Sloveniji.

Po polurnem posvetovanju je senat obsodil odgovornega urednika »Jutroc« v smislu obtožbe na 500 Din denarne kazni, eventuelno v slučaju neizterljivosti v desetdnevni zapor, in nato še v nadaljnjih 120 Din denarne kazni. »Jutroc« je dalje obsojeno v plačilo pravih stroškov in da mora v 2. številki po pravomočnosti objaviti sodbo na čelu lista. Zastopnik »Jutroc« je prijavil oriziv.

Sladkosnednost in nasilnost kaznovani

Ljubljana, 14. marca.

V znano sobo št. 28 je stopil danes pred sodnika nesrečen, 22 leten Vinko, ki ga je demon-alkohol povsem objel v svoje krepelje. Bilo je lani na Božič. Vinko je pri »Malezije« v Zgornji Siški zjutraj poškilil v kuhinjo. Žive duše ni bilo. Razne pijače in lepodišča potica so ga zapeljale. Ko se je gostilničarka vrnila v kuhinjo, je presenečena ugotovila čudežno izginotje dobrin. Javila je stražniku, ki je zapisal v beležnico, da je izginilo mnogo pijače: 4 l vina, vermuta in zganja ter velika potica. Iskali so tatu in ga našli na koncu kuhinje. Vinko je tam smrčal kakor medved v brlogu, a poleg sebe vino in potico. Vinko je sodniku dejal: »Natočil sem si za praznik vinčka. Postal sem pijan. Sam ne vem, kaj sem delal in kako sem prišel v klet.« In prejel je Vinko mesto za Božič sedaj za Velikonoč 14 dni strogega zapore.

Pred sodnika-poedinca je dopoldne priokral v spremstvu odvetnika pravi hrust-velikan, znani ljubljanski mesar, ki trguje tudi s konji. Bil je obtožen, da je 30. decembra lani oviral magistratnega slugo V. Martina pri izvrševanju ru-bežni ter ga je sunil od sebe. Prav komično je bilo, ko sta si stala nasproti velikan-mesar in Martin, ki seveda ni tak orjak. Mesar je sodniku svečano zatrjeval: »Ga nisem poznal. Rekel sem mu samo, da ne pustim seči v žep in naj se legiti-mira. Nisem vedel, zakaj me je prišel rubit.« Uradni organ pa je jasno in odločno povedal: »De-set let me že pozna. Rekel mi je, da ne bo plačal, nato sem mu pripomnil, da moram opraviti žepni rubež. Hotel sem poseči po listnici, a me je pahnil v stran.«

In mesar je bil obsojen zaradi javnega nasilja na 300 Din denarne kazni ali 10 dni zapore. Sodnik dr. Koba je mesarju podal kratek pouk: »Izjemoma denarna kazen! Pametni bodite! Če pride k vam uradni organ, se z njim lepo zmenite! In ne boste imeli takih sitnosti.« Mesar bi bil moral plačati neko globo 89 Din. Sedaj ga stane 300 Din in še odvetnikovi stroški!

Kupujte kolke Protituberkulozne lige!

Ljubljana

Dolenjsko društvo „Krka“ ustanovljeno

Pretekli teden se je vršil pri Mikliču ob veliki udeležbi članstva ustanovitveni zbor društva „Krka“ za Dolenjsko. Občni zbor je otvoril v imenu pripravljalnega odbora častnik g. Podbevšek nato razmotril o nalogah novega društva.

Občni zbor je soglasno sprejel pravila, po katerih je namen tega novega prosvetnega in gospodarskega društva: gojiti vzajemno spoznavanje članov, njih zbljevanje in medsebojno podpiranje, informirati svoje člane o vseh perečih dnevnih vprašanjih, podvzeti vse, kar koli ulegne služiti kulturni in gospodarski povzdigi Dolenjske oziroma celotne dravske banovine.

Občni zbor je sklenil, da znašaj članarina letno 12 Din, ustanovna pa 200 Din. Kot prvi ustanovni član se je prijavil ravnatelj Hranilnega in posojilnega konzorcija g. Ivan Roštan.

Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor: predsednik ravnatelj Ivan Roštan, I. podpredsednik ravnatelj Znanstvene banke Rajko Ogrin, II. podpredsednik klerikar mojster Gustav Puc, tajnik častnik Ivan Podbevšek, blagajnik akademski slikar in kipar France Gorše, odborniki: krojaški mojster Jože Boc, bančni uradnik Miran Jare, drogerist Beno Gregorič, inž. arh. Marjan Musič, privatna uradnica Zvonka Bregantova, profesor Božidar Jakac in filozof Franc Vodnik; v nadzorstveni odbor: bivši minister dr. Franc Kušovec in bančni uradnik Slavko Rodič.

Občni zbor je sprejel predlog, da se bodo vršili pri Mikliču stalno vsak petek družabni večeri, združeni s predavanji. Prvi družabni večer bo ta teden izjemoma v četrtek 17. t. m. ob 8 zvečer. Predaval bo in obenem predvajal svoj film »Dolenjska o filmu« profesor g. Jakac. Vstop je vsakomur prost, tudi nečlanom.

Po obnem zboru se je razvila pristrana domača zabava, na kateri je nastopil pevski zbor »Petelin«, obstoječ iz akademikov, in vzbudil s svojim igranim petjem splošno pozornost. »Petelin« bo po možnosti nastopil na vsakem družabnem večeru po zaključku uradnega dela.

Občni zbor je prejel mnogo ustnih in pisemnih pozdravov od članov, ki so bili zadržani. Novi člani se bodo sprejemali na družabnih sestankih, lahko pa se prijavijo tudi na naslov tajnika: Anton Podbevšek, Poljanski nasip 12.

Kaj bo danes?

Drama: »Jubilej«. Red C.
Opera: »Medea«, »Maska rdeče smrti«, »Dančin v vicahe«. Red A.

Kino Kodeljevo: Ob 8: Zvočni film »Roman male inge«.

Prosveta Trnovo, v društvenem domu, Karlova ul. 14., XV. prosvetni večer: Predava Šef higijenskega zavoda g. dr. Ivo Pirč, Tuberkuloza — Bela kuga, Ob osmih zvečer.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva cesta štev. 20.

*

○ **Proslava godu maršala Piłsudskega** (poljski narodni praznik dne 19. marca) priredi Društvo prijateljev Poljske v mali dvorani (verandi) hotela Unioina dne 18. marca ob 6 zvečer s sledečim dnevnim redom: 1. Uvodni nagovor predsednika Društva prijateljev Poljske dr. Rudolfa Moleta s posebnim ozirom na poljske osvobodilne boje in vlogo maršala Piłsudskega v osvobodilnem gibanju. 2. Predavanje s skloptičnimi slikami o poljskih glavnih mestih. Predava dr. France Stelč. Vstop prost. Vsi prijatelji društva in poljskega naroda ujudno vabljeni.

○ **Akademija Cetrle Krekovi družin** bo dne 18. marca ob 8 zvečer v dvorani Delavske zbornice. Akademija se vrši v proslavo desetletnice cetrle in pa petletnice Borcev. Vabimo vse prijatelje, da se udeležijo te akademije.

○ **Tobačni vpokojenci in vpokojenke**. Obveščamo vas, da se vrši redni letni občni zbor »Društva tobačnih vpokojencev in vpokojenk v Ljubljani«, dne 23. marca, to je prihodnje sredo ob pol treh popoldne v dvorani »Rokodelskega doma«, Komenskega ul. 12. — K obilni udeležbi vabi odbor.

○ **Foto-amatersko predavanje** g. Karl Koranek-a z Dunaja, ki bi se imelo vršiti dne 17. t. m., se radi tehničnih zaprek preloži na nedolžno čas in bo dan istega pravočasno objavljen. — Odbor.

○ **Združenje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov** — sekcija Ljubljana vabi na predavanje, ki se bo vršilo v četrtek 17. marca ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta univerze Kongresni trg, priležje levo. Predaval bo g. vladni gradbeni svetnik ing. Joosten, šefinženjer Siemens

Bau-Union o »gradbi novega mostu čez Donavo: Belgrad—Pančevo. Predvanje bodo poljasnjale skloptične slike Vabljeno članstvo in vsi, ki se zanimajo.

○ **Ravnateljstvo državnega konservatorija v Ljubljani** naznanja, da je 11. interna produkcija gojencev, ki je bila napovedana za četrtek 17. marca, preložena na torek 22. marca ob istem času, t. j. ob 6 popoldne v dvorani Filharmonične družbe.

○ **Člani Fotokluba Ljubljana** V četrtek 17. t. m. ob 20 redni občni zbor v Matični sobi gostilne pri »Sokolu«. Pridite polnoštevilno! — Odbor.

○ **Društvo Dečij in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani** ima svoj redni letni občni zbor v sredo, dne 6. aprila 1982 ob 6 zvečer v Ljubljani, Lipičeva ulica 16 z običajnim dnevnim redom.

○ **Klub esperantistov v Ljubljani** vabi svoje članstvo na redni občni zbor, ki bo v četrtek, dne 17. marca t. l. ob 20 v Narodni kavarni.

○ **Pomočniški zbor gremija trgovcev v Ljubljani** je na svoji zadnji seji podelil števila brezposelnim trgovskim sodelavcem nad 3000 Din podpore. Na isti seji je sklenil pristopiti k Društvu izloženih aranjev v Dravski banovini kot ustanovni član s 500 Din. Pomočniški zbor poziva tudi vse svoje člane in ostale trgovske sodelavce, da pristopajo k temu stanovanjskemu in res potrebnemu društvu. Člani za Društvo izloženih aranjev se prijavljajo lahko tudi v tajništvo Pomočnega zbora v palači Delavske zbornice vogalni vhod na Miklošičevi cesti.

○ **Dr. L. Merčun**, internist zopet redno ordinira: Ljubljana, Aleksandrova c. 4.

○ **Rop srebrne ure**. Skoraj povsem slučajno je policija odkrila neki prestop, ki se pa ob strogem tolmačenju paragrafov spremeni v pravi zločin, čeprav gre le za malenkostno zadevo. Trije mladi, da celo maloletni ljubljanski postopajo so našli neke v mestu lahkovernega in nekoliko vinjenega kmetiča, mu govorili sladko na dušo in ga pripravili, da jih je povabil na liter vina v neko nočno kavarano. Mladenci so pili v kmetovi družbi in niso gledali, koliko znaša račun. Ko je bilo treba plačati, je kmetu zmanjkalo denarja. Barabice so ga zato potakale zunaj, ga napadle in mu med prepriom izrgale iz telovnika srebrno uro. To uro so takoj nato neke zastavili, denar pa zajedli na klobasah. Slučajno pa je ta stvar prišla na dan. Policija je aretirala vse tri, dva godbenika S. L. in D. B. ter brivca J. N. Ker so se našli tudi priče, ki so opisale ta dogodek, so morali vsi trije dejanje priznati. Policija pa ne more ugotoviti, kdo je bil oropani kmet. Vendar je pa zadeva po svojem značaju taka, da je policija vse tri izročila sodišču zaradi roba. Zaradi malenkostnega zneska denarja čaka torej vse tri nasilne mladeniče najbrže občutna kazen, ki jo zakon predpisuje za rop.

○ **Poceni so malicali**. Skoraj sredi mesta ima skladišče veletrgovce z delikatami. Blizu tega skladišča pa je ključavničarska delavnica, iz katere so vajenci in mladi pomočniki dolgo gledali, kako dovažajo in izvažajo iz tega skladišča vse mogote dobrote, kar si jih le poželi želedece. Končno so prišli na misel, da bi bilo dobro, če bi se sami malo pogostili s temi dobrotami. Izvežbani v svoji stroki so kmalu prišli med opoldanskim odmorom odpirati kar sami to skladišče in odnašati te fine jedi. Trgovci pa je ne opazil, da prihajajo v njegovo skladišče nepovabljeni gostje, samo vedel ni, kdaj in kako. Zato je povabil izkušenega detektiva, ki se je več dni zaporedoma izklučen med opoldanskim odmorom v skladišče. Dva, tri dni ni hotelo biti nobenega tatu v skladišče. Včeraj pa je detektiv iz svojega skrivališča opazil, kako se je okoli pol dneva priplazil v skladišče mlad fantič, ki je vrata odprl s ponarejenim ključem. Fantič si je prišel masiti žep z dragimi siri, konservami in podobnimi rečmi. Ko je imel žep polno, je fantič naenkrat začutil na svojem ramenu težko roko: »V imenu postavite! Dečko je bil aretiran, na policijo pa je med jokom in solzami izdal še svoja dva tovarisa, s katerima je precej dolgo na opisani način kradel delikatose iz skladišča. Toda kaj pomaga sedaj kes, ko pa morajo le pred sodišče. To jim bo še precej milostno, ker so vsi trije prvi kradli in so vsi trije še maloletni, povrh tega pa so izrabili še priliko, ki je že iz toliko ljudi napravila tatove. Morda jim bo ta prva izkušnja še dobro zdravilo za bodočnost.

○ **Srajce, kravate, naramenice in žepne robce** kupite dobro in ugodno pri Sierk. nast. Karničnik, Stari trg 18.

○ **Listnica uprave**. Gospod Jakob Modrijan, Miklošičeva c. 4. tu se naproša, da se takoj zglaš v upravlje Slovenca.

Naše dijaštvo

Akademski stolna kongregacija. Danes točno ob 20 v Križankah običajni sestanek. Sodali vabljeni!

Maribor

Po nedolžnem obsojen

Maribor, 15. marca.

Nenavadna kazenska zadeva se je zaključila danes pred kazenskim senatom v Mariboru. Posesnik Lesnik Ivan iz Vrhovega doma pri Limbušu je bil 18. marca 1931 obsojen radi zločina uboja nad Simonom Gracejem, ki je bilo storjeno dne 15. maja 1930 v Pekrah, na pet let roblje. Obsodba se je opirala na pričevanje nekega Ivana Maroha, ki je trdil, da je videl, kako je Lesnik Graceja z motiko udaril po glavi, da se je zrušil, in na izpovedbo Josipa Rožmana, ki je tudi videl zamahniti Ivana Lesnika z motiko proti Graceju. V času, ko je teklo postopanje o reviziji, ki se je pozneje tudi končalo s potrditvijo obsodbe, je zbral branilec s pomočjo obsojenčeve sestre obirno novo gradivo. Dognal je, da je Ivan Lesnik prišel z dvema tovarišema na kraj poboja šele takrat, ko je Gracej že ležal. Nove orožniške poizvedbe so to potrdile. Nadalje se je dokazalo, da Maroh ni govoril resnice, ker je vstal iz postelje šele potem, ko so fantje treskali in je nekdo padel. Sam je povedal domačim in drugim ljudem ter orožnikom, da je stopil iz hiše šele po uboju in ni ničesar videl. Ugotovilo se je, da je bila takrat trda noč, ko se ni moglo 2 m daleč razločiti, kdo je koga udaril. K sreči so dobile nato tudi druge priče pogum in so izpovedale še več. Josipa Rožmana, ki je bil znan nasilnež, je medtem zadel enaka usoda, kakor Simona Graceja, bil je ubit. Zdal so njegovi bližnji izpovedali, da je opetovano sam priznal, da je ubil Graceja in vsakemu zagrozil z enakim, kder bi ga izdal. To vse je soglasno s poizvedbami orožništva in Studenci. Na podlagi teh dokazov uvelodeno obnovitveno postopanje je takoj pokazalo popolno nedolžnost posestnika Ivana Lesnika, ki ga je sodišče kar pri razpravi s pristankom državnega tožila še enkrat tožilo in po daljšem zagovoru dr. Snuderla popotoma oprostilo.

○ **Socialni dan na Jožefovo**. Pomen praznika sv. Jožefa mariborska katoliška mladina pravilno razumeva. Ve namreč, da je bil oče Jožef preprosto delavec, danj drug delavskih trpinov. Zato bo njen »Socialni dan« 19. marca govoril za vse ponižane in razžaljene. Spored je dopoldanski in popoldanski. Dopoldne je zborovanje v dvorani Prosvetne zveze s pričelkom ob 10 (predavanja in pevске točke), zvečer pa istolast akademija s pričelkom ob 20 ter z bogatim sporedom (pevske točke, deklamacija, čitanje zapisa delavskega dekleta in socialna igra »Animac«). Vsi prijatelji mladine iskreno vabljeni! Pridite v čim večjem številu tudi delavci! Mladina z vašo težko usodo sočustvuje!

○ **Tretjerredniški sestanek duhovnikov**. Običajnega sestanka, ki bi imel biti ta mesec v četrtek, dne 17. t. m., ne bo, ker so mnogi gospodje zaposleni na dan drugje. Po vsej verjetnosti se bo sestanek vršil v ponedeljek, dne 21. t. m., kar se še pravočasno objavi.

○ **Trgovine na Jožefovo**. Po naredbi kr. banke uprave o delovnem času, smejo biti trgovine v Mariboru na praznik sv. Jožefa odprte samo dopoldne.

○ **Prepovedano predavanje o francoski tajski legiji**. V ponedeljek zvečer je bilo napovedano v ljudski univerzi predavanje podčastnika francoske tajske legije Kropka, ki je rodom jugoslovane, o razmerah v francoski tajski legiji. Predavanje je policija prepovedala kot neumestno.

○ **10 letnica mariborske Protituberkulozne lige**. Velikansko je delo na torišču človekoljubnega požrtvovalnega delovanja, ki ga je v desetih letih svojega obstoja izvršila tukajšnja Protituberkulozna liga. To bo razvidno iz poročil na obnem zboru lige, ki bo dne 22. marca ob pol 19 v prostorih kina »Diana« v Studenci. S tem v zvezi je tudi predavanje dr. Varla, vodje protituberkulozne ambulaterije v Mariboru, o velenimimvemu poučenju silinu.

○ **Druga letošnja krsna predstava** bo v soboto na Jožefovo v gledališču. Uprizori se Silihova »Kavarnica«. Snov je zajeta iz povojnega življenja. Režira J. Kovič, nastopijo Zakrajškova, Starčeva, Kraljeva, Skrbinec, Tomašič in Furjan. — V petek zvečer pa je gimnastični večer E. Kovačeve.

○ **Krha najprej mariborskim delavcem**. — Mesto načelstvo razglasa: Mestna občina mariborska je morala tekom zime preživljati nebroj brezposelnih delavcev. Deloma so bili takvi delavci tudi zaposleni pri zaslihih cestnih delih, vendar pa je bila ta zaposlitev le začasna. Da bi ti delavci sedaj ob nastopu sezone ne bili odrinjeni od vala delavcev, ki prihajajo v mesto, naproša mesto načelstvo podjetja, da ob nastopu gradbene sezone sprejemajo v delo le domače mariborske delavce. Seznam v poštev prihajajočih delavcev je na razpolago pri tukajšnji Borzi dela in pri socialno političnem uradu na Kotovškem trgu.

○ **Smrt obče spoštovanega poštnega uradnika**. Na kliniki v Zagrebu je preminul te dni na poslednjih težkih operacijah v starosti 49 let Vojteh Koser, poštni kontrolor pri tukajšnji kolodvorski pošti ter pehotni rezervni poročnik. Njegovo truplo so prepeljali k Sv. Lovrenču v Slov. gorah, kjer so ga položili v rodniško grobnico. Blagi pokojnik je služboval nad dvajset let v Mariboru. Rajski je bil blaga duša, dobričina, izvrsten uradnik ter vreden in zelo sposoben. Vsi, ki so ga poznali, so ga spoštovali in visoko cenili. Časten mu spomin, žalujčim naše globoko sožalje!

○ **Ljudska univerza**. V petek zvečer proslava Goethejeve 100 letnice. Govori prof. dr. Fran Sušnik.

○ **Smrt kosi**. Na Meljskem hribu 14 je umrl v starosti 76 let viničar Tomaž Kapun. Pokopali

ga bodo jutri ob 3 iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujčim naše sožalje.

○ **Akademija društva Nanos**. V petek priredi pred kratkim ustanovljeno društvo primorskih begunccev v Mariboru »Nanos« akademijo, katere čisti dobiček je namenjen podpori primorskih in istrskih begunccev, ki žive v pomanjkanju. Na akademiji nastopajo naši gledališki umetniki, gšč. Udovčeva in Kraljeva ter gg. Rasberger in Sančju. Prireditelj se vrši v Narodnem domu.

○ **Prst mu je zmečkal**. 26letnega delavca Josipa Saka je zadel pri delu v neki mariborski tovarni težka nezgoda. Stroj ga je zgrabil za roko ter mu zmečkal popolnoma en prst. Zdravi se v bolnišnici.

○ **Avanture mladega pustolovnega nepridiprava**. Potniki, ki so te dni potovali v Ljubljano, pripovedujejo o drzni avanturi mladega nepridiprava, katerega je eskortiral orožnik s postaje Slov. Bistrica v Ljubljano v prisilno delavnico. — Dečko se je v prisilni delavnici že nahajal, toda pobegnil je ter se zatekel v Slov. Bistrico k nekemu daljnemu sorodniku, ki je gozdar pri bistrski graščini. Gozdarju ni bilo znano, da je deček tako izprizen ter ga je lepo sprejel. Fant, ki je zelo prebrisan, pa je skušal to gostoljubnost izrabiti ter je ponaredil neko potrdilo, s katerim je poskušal izrabiti od uprave graščine del plače na ime gozdarja. Ker pa se mu ni posrečilo, je pobegnil, toda na begu so ga ujeli ter oddali orožnikom. Na potu nazaj v prisilno delavnico pa se dečku očitno ni preveč mudilo ter je študiral, kako bi pobegnil. V bližini Zidanega mosta je nenadoma skočil iz drvečnega osebnega vlaka ter planil proti Savinji. Ko je orožnik opazil njegov beg, je skočil še on iz vlaka ter preganjal dečka do reke. Potnikom iz vlaka se je nato nudil čisto pustolovski prizor, ko je mladi dečko, videč da ni nobenega drugega izhoda, pogumno planil v ledenomrzlo reko ter jo srečno preplaval, pusteč na drugi strani osuplega orožnika. Zaukrat ga je brezprimerna drznost sicer rešila osvožene prisilne delavnice, toda kako dolgo se bo še veselil svobode, je pa drugo vprašanje.

○ **Tatvina v tovarni Doctor in drug pred sodiščem**. Včeraj se je vršila pred mariborskim majlim senatom razprava nad znanih tatvin v tekstilni tovarni Doctor in drug, o katerih smo svoječasno poročali. Zagovarjal se je delavec Rudolf Sch., ki je omenjene tatvine izvršil. Odnasal je raznovrstne tkanine pomalo iz tovarne ter tekom nekaj mesecev nakopičil doma dokaj blaga, katerega pa je preiskava deloma našla. Vodstvo tovarne je sicer izjavilo, da ne zahteva kaznovanja osumljenca, ki je itak že dovolj udarjen s tem, da je izgubil službo, vendar je sodišče kljub temu izreklo obsodbo, glasečo se na 3 mesece strogega zaporu ter na dveletno izgubo častnih pravic.

○ **Ne-rečta ga preganja**. Iz Tezna je prišel v mariborsko bolnišnico nosač Andrej Bajc, katerega preganja neprestano nesreča. Šele nedavno je prišel iz bolnišnice, kjer se je zdravil zaradi nevarnega pada z drevesa, te dni pa ga je popadel hud pes ter mu prizadel veliko rano na nogi.

○ **Stanovalec hotela »pri gralec«** v zadnjih dneh skoro izključno berati. Navrhli so se iz po-deželja v mesto v takem številu, da ima policija vsak dan dovolj dela, da jih sproti pošilja v njihove domovinske občine. Rečeži na deželi so začeli nekaj, da obstoja v Mariboru neka pomožna akcija, ki skrbi za vse reveže in tako prihajajo v upanju, da bo tudi za nje kaj odpadlo. Čaka pa jih le razočaranje in prenočitev v policijskih zaporih in končno odgon nazaj domov v njihovo revščino.

Kulturni obzorik

Pevec

Glasilo Pevske zveze je zaključilo svoj enajsti letnik. V letu 1931 je izhajalo kot dvomesečnik in dodalo vsaki številki glasbeno prilogo. Pregled letnika uverji čitatelja, da vrši Pevska zveza smotreno delo in da pozna jasno svojo nalogo. Poleg poučnih člankov, kakor Bajukov »O slovenski izreki«, »O zaščiti avtorskih pravic«, Gašparšičev »O sestavi vzornih sporedov« je glasilo prineslo tudi glasbeno zgodovinske članke, ki bodo bodočemu glasbenemu zgodovinarju gotovo v pomoč. To so Steškov: »Iz mladosti Kamila Mačkar«, Srakarjev: »Odlomek iz glasbene zgodovine na Primorskem«, Kramarjev o njegovem zbiranju pesmi med narodom in »Nas koncerti«. Pevec je pa tudi vreden kronist gibanja pri Pevski zvezi včlanjenih zborov in njih nastopov. Prikazuje intenzivno delo neštetihi pevskih zborov in je dokaz velikega kulturnega dela, ki se vrši po naši domovini. Tudi ta del rešuje bo služil nekdaž za zrcalo pevsko kulturnih razmer naših krajev in časov. Pevske zveze in Pevec zasluža je, da se nivo podeželskih zborov tako zdravo in hitro dviga. Pevec se je spomnil 80-letnega jubileja našega ljubega patra Hugolina Sattnerja in v zadnji številki mu kliče: »Bog nam ohrani plemenitega p. Hugolina še dolgo dolgo vrsto let. Govorili je mesto vseh.

Glasbena priloga ne hodi negotovih poti, pa tudi v prve vrste zborovske skladateljske tvornosti ne šli, temveč neguje pevno, zmerno težko, a vendar kvalitativno glasbo. M. Bajuk je dal prigodno »Podobenec«, moški zbori bo bodo gotovo z veseljem peli. D. Doktorič mešani zbor: »Naša bole, v narodnem tonu zloženo skladbo. E. Hochreiter: »Moje pesmi«, hvaležno delo za vsak zbor. A. Jobst zanimiv moški zbor: »Na vrtu cvel je nagelček« in ženski zbor »Tikec«. Fr. Kramar harmonizirano narodno »Pesem mladosti«. Ovirkov zbor: »Bog in Slovenija« bo primeren za slovesnosti. St. Premri

ima s toplim tonom pisan ženski zbor »Matte, mešani zbor: »Z glasnim šumom s korac«, skladba starejšega datuma, a sveža in dobro zvečena, dalje moška zbor: »Cirilova oporoka, gotovo najzanimivejša skladba letnika in »Pobratimlja« homofonska, navdušena skladba ter moški ali ženski zbor »Na sveči večere. Pušov »Mak« bo težja naloga za dirigenta, kakor za zbor. Iz naroda je Tome zapisal prijetno: »Med cvetličami po logu«. P. Sattnerja slavni in priljubljeni tenorski samospev »Kdo je ta« in dvospev »Zdravac iz oratorija »Assumptio« bosta dobrodošla našim solistom in hvaležni bodo za nju. Vodopivec je prispeval daljšo skladbo »Knezov zel« in »Koračnice« za zbor.

Zbirka skladb je torej prav pestra in vsak zbor bo našel kar primernega za koncert in druge prilike. Na splošno naj bo dovoljeno pripomniti sledeče: Skladanje lahkih skladb je gotovo potrebno, a te skladbe naj bodo umetniško prav tako dragocene kakor težke. Povprečno se more trditi, da skladatelji premalo izbirajo glasbene teme, in da v lažjih skladbah ne kažejo vedno najodličnejše invencije. Iskra glasbene umetnosti naj prešinja tudi lahko in malo skladbo in ta naj bo prav tako visoka umetniška, kot skladbo velikega formalta. To le mimogrede! — »Pevec« naj bi naročili vsi pevci, saj je njim namenjen. Želimo mu v bodočem delu najmanj toliko uspeha, kakor ga je imel dosedaj.

Nekatere hrvatske knjige

Prof. I. Rubić je izdal v Splitu sodobno aktualno knjigo: »Nova Njemačka«, kjer zajame v vse najrazličnejše veje nemške kulture in njene glasbene hotenja v sedanjih dneh sploh. Pisatelj je vsa povojna leta študiral nemške probleme iz svetovnih literatur, zadnje leto pa je osebno svo republiko prepotoval, vse izprašal in videl. Knjiga pokaže, kako se je povojna Nemčija v ideološki šol, v literaturi, mladinskih organizacijah, feminizmu, ... dvignila, na drugi strani pa materijalno in socialno padla. Kosci o vsem tem, ki jih dnevniški senzacionalno prinašajo, niso zadostni in čestokrat

kontradiktorni; to in posebej še socialni neredi, ki bi utegnili najti odmev po vsej ostali Evropi, nas sili, da sežemo po knjigi, ki je strogo objektivna, znanstveno in pregledno pisana. Dobi se v vseh zagrebških knjižarnah za 35 Din.

Univ. prof. dr. T. Marić je izdal po 32 letih drugo do temelja popravljeno izdajo »Grammatike i stilistike hrv. i srp. književnog jezika«. Predhodnika Vj. Babukić in Stojan Novaković sta danes samo še zgodovinsko veljavna; tudi vse šolske slovnice so suhe kakor razni repetitorji. Marić pa je v svoji obsejni knjigi (363 strani) utonil v globino jezikovne lepote in vse na široko odkril. Toda le sodobni, živ jezik je pokazal. Pravi da zato, ker je knjigo pisal široki masi hrv. in srbske inteligence, ki hoče poznati današnje vrednote jezika in jih praktično uporabljati, ves zgodovinski in komparativni del z ostalimi slovanskimi in indoevropskimi jeziki, da bi knjigo po obsežnosti še podvojil. — Polnih trideset let je pisatelj popravljaval svoje prvo delo pa ga do take čistosti in veličine dvignil (po vsej sintaksi je bogato obdelana), da bo Hrvatim in Srbom, posebej vsem kulturnim delavcem, kažipot v vseh spornih vprašanjih pravopisa, stilistike in sploh jezika. Stane broš. 200 Din.

Izdaje Avgusta Senoa. Eden največjih hrv. romanopiscev, Avgust Senoa, po petdesetih letih smrti še nima kritične izjave vseh svojih del; tako, da ne more danes še nihče govoriti o Senoi kot širokem kulturnem delavcu s polno afirmacijo vseh njegovih velikih zaslug za hrv. književnost. Ko pa je po petdesetih letih smrti izteklo avtorsko pravo za njegova dela, so začeli založniki poplavljeni književni trg s Senojevimi deli. Celega pol veka se razen MH nihče ni zganil, kar ni pač častno za Hrvate (podobni pa smo jim do nedavna bili tudi Slovenci v svojih klasikih). Tudi zdaj se je MH kot najkompetentnejša prva oddolžila velikiemu rodoljubu z izdajo razkošno opremljene »Seličke buncer«. Vzorno tiskano knjigo je opremil Vl. Kirin z ilustracijami, ki se odlikujejo z bogastvom moderne grafične kulture in zneljem naj močnejših momentov iz srednjega romana. Knjiga, ki piše o trojenju tlačana hrvatskega in sloven-

skega, je dobila s to izdajo vstop v salonske knjižnice. — »Minervae«, ki zadnje čase stopa v prvo vrsto hrv. založnih knjižarn (o hrv. založnih knjižarnah se nikakor ne more več govoriti kakor prejšnja leta; zakaj s širokim programom izdajajo domača in tuja dela; posebej gre poudarek prvimi), je dala kot jubilejno izdajo Senojev »Pjesme« v odlični opremi, vezane v biserni safijan in zavite s celofanom. Uredila sta jih dr. M. Senoa in dr. Ježić, Sicer A. Senoa ni v prvi vrsti pesnik, dasiravno je visoko število pesmi napisal (zlasti zgodov. vsebine, ki so v madžarskih časih Hrvate silno dvigale), vendar je ta knjiga velike vrednosti za kult. zgodovinarja; vsebuje namreč poleg že tiskanih in zbranih pesmi (Marković, Badalić) vse še neiskane pesmi z obširnimi komentarji; fragmenti, ki odkrivajo pesnikovo ustvarjanje, prevode, mnoge pesmi, ki so bile do sedaj napačno objavljene... Format 23x15 cm, 521 strani. — »Knjižnica Dobrih Romanac« je izdala v okusni opremi roman hrv. učitelje »Brankov«, kateri je napisal uvod dr. Maraković, a ilustracije dal Vl. Kirin.

Navečje vrednost pa bodo seveda imele izdaje, ki jih je vzel v naerit zagrebška »Binoza«, kjer bodo v dveh letih zbrana vsa Senojeva dela (ne le sporadične izdaje) strogo kritično pod večjo roko vseuč. prof. dr. A. Barca. Prvi zvezek »Feljtoni«, je izšel. Tu se vrste slike in tipi iz zagrebških šestdesetih in sedemdesetih let, kjer je zajet vsak dogodek, kulturni ali političen, pa po svoje ožigosan. Knjigi je dodan izjemen komentar o raznih osebnostih in pojavih. — Vsega Senoa je izdala tudi knjižarna Kugli, toda nekritično, na brž in ne preveč okusno...

Za Cesaricem in Tadijanovićem, ki sta v Hrvatih toliko nade v bodočnost lirike zbudila, se je pokazal tretji: A. Bonifatić a »Pjesma« in. Je to pesnik morja; morje mu je dalo inspiracijo in ritem in ga vedno zove v mističko čudežev in globin. Vsa po svoje so odšli daleč od šublon starih pesnikov ti mladi hrvatski liriki, a v enem se najdejo vsi: na vseh trepete odsev življenja današnjih težkih dni. Gotovo je, da vsi trije mnogo, mnogo betajo...

—h—